

חוקרי המכון הביולוגי: ישראל הצליחה לשלוט על מגפת הקורונה, עד שהחלו חגיגות הפורים

החוקרים מצאו כי עד החג שיעור ההדבקה היה נמוך מכדי לגרום להתפשטות המונית של הנגיף. מסקנותיהם מעידות כי מספיקים כמה ימים של אי-הקפדה כדי לאבד שליטה על המגפה, לקח חשוב לקראת חג הפסח

אסף רונאל 03.04.2020 05:59 עודכן ב: 06:00

חגיגות פורים בציבור החילוני והדתי הם שגרמו למגפת הקורונה לצאת משליטה בישראל והובילו לצורך בהשבתה כמעט מלאה של המשק — כך לפי מחקר חדש שערכו חוקרים מהמכון למחקר ביולוגי בנס ציונה ועלה השבוע לשרת טרום-ביקורת עמיתים. לפי המחקר, מאמצי הבלימה של התפשטות הנגיף עד לחגיגות הפורים הניבו את התוצאות הרצויות. אולם, בהתמודדות עם משבר רפואי כמו הקורונה מספיקים ימים ספורים של התרת רסן כדי שהמצב ייצא משליטה, לקח חשוב לקראת חג הפסח והחשש שאמצעי הריחוק החברתי שאומצו לא יישמו כראוי במהלכו.

במסגרת המחקר, שעשו ד"ר זיו קלויזנר, ד"ר אייל פטל, ד"ר איתן הירש ומנהל המכון פרופ' שמואל שפירא, בנו החוקרים מודל מתמטי של התפשטות הנגיף בישראל החל מתחילת פברואר, עוד בטרם היו בארץ חולים. עם זיהוי החולים הראשונים שהגיעו מחו"ל, המודל עודכן כדי להבין את יעילותה של המדיניות שהיתה אז בתוקף — הסגר ובידוד של חולים ששבו ממדינות בהן הנגיף התפרץ.

במסגרת המחקר בחנו החוקרים את החקירות האפידמיולוגיות שניהל משרד הבריאות של קרוב ל-400 חולים בישראל, החל בזיהוי החולה הראשון ב-21 בפברואר ועד 20 במארס. ניתוח זה שולב במודל מתמטי של התפשטות הנגיף, שבדק תרחישים שונים של התקדמות המחלה באוכלוסייה: סגר ברמת יעילות גבוהה, בינונית ונמוכה.

לפי המחקר, בשלב הראשון מדיניות ההסגר והבידוד, שהורחבה בהדרגה וכללה גם איסור כניסה של אזרחים זרים ממדינות מסוימות, הועילה. עיקר החולים החדשים שזוהו היו כאלה ששבו מחו"ל, ולפי חישובי החוקרים על כל שלושה חולים חדשים שנחתו בארץ, נדבק לחולה אחד בהדבקה מקומית. נתון זה נמוך בהרבה משיעור ההדבקה שגורם להתפשטות מחלות, ואם היה נשמר — דיכוי ההתפרצות היה מושלם בהצלחה.

אולם, לפי החוקרים, המגמה החלה להשתנות ב-12 במארס, יומיים לאחר פורים. היחס בין מספר "המקרים המיובאים" לנדבקים המקומיים ירד אז לנדבק חדש על כל שני חולים שהגיעו מחו"ל והמשיך להצטמצם בימים הבאים. ב-21 במארס היה היום הראשון שבו מספר ההדבקות המקומיות עלה על מספר החולים שהגיעו מחו"ל. לאחר מכן, למרות החרפה משמעותית של צעדי הריחוק החברתי בציבור כולו בישראל, כולל השבתה של חלק ניכר מהמשק, המצב המשיך להידרדר. ב-21 במארס, התאריך האחרון שנכלל במחקר, חישבו החוקרים שכל נשא בישראל מדביק 2.2 אנשים אחרים. שיעור הדבקה זה נמוך מקצב ההדבקה המוערך של הנגיף ללא צעדי מניעה, אך עדיין משמעותו היא שהמגפה מתפשטת בקצב.

"המחקר מראה בבירור את הלקח שנלמד מהמדיניות הישראלית, שאפילו להידרדרות קצרה בשיתוף הפעולה מצד הציבור יכולה להיות השפעה דרמטית על מצב בריאות הציבור בזמן התפרצות מגפה כלל עולמית", כתבו החוקרים.